ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ (τμήμα μείζονος συνθέσεως)
της 17ης Ιανουαρίου 2006 *

Στην υπόθεση C-1/04,

με αντικείμενο αίτηση εκδόσεως προδικαστικής αποφάσεως δυνάμει του άρθρου 234 ΕΚ, που υπέβαλε το Bundesgerichtshof (Γερμανία) με απόφαση της 27ης Νοεμβρίου 2003, η οποία περιήλθε στο Δικαστήριο στις 2 Ιανουαρίου 2004, στο πλαίσιο της δίκης

Susanne Staubitz-Schreiber

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (τμήμα μείζονος συνθέσεως),

συγκείμενο από τους B. Σκουρή, Πρόεδρο, P. Jann, C. W. A. Timmermans, A. Rosas και J. Malenovský, προέδρους τμήματος, A. La Pergola, J.-P. Puissochet (εισηγητή), R. Schintgen, N. Colneric, S. von Bahr, J. Klučka, U. Lõhmus και E. Levits, δικαστές,

γενικός εισαγγελέας: D. Ruiz-Jarabo Colomer
γραμματέας: R. Grass,

* Γλώσσα διαδικασίας: η γερμανική.

λαμβάνοντας υπόψη τις παρατηρήσεις που υπέβαλαν:

— η Γερμανική Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από τον A. Tiemann,

— η Ολλανδική Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από τους H.-G. Sevenster και N. A. J. Bel,

— η Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, εκπροσωπούμενη από τις S. Grünheid και A.-M. Rouchaud-Joët,

αφού άκουσε τον γενικό εισαγγελέα που ανέπτυξε τις προτάσεις του κατά τη συνεδρίαση της 6ης Σεπτεμβρίου 2005,

εκδίδει την ακόλουθη

Απόφαση

1 Η αίτηση εκδόσεως προδικαστικής αποφάσεως αφορά την ερμηνεία του άρθρου 3, παράγραφος 1, του κανονισμού (ΕΚ) 1346/2000 του Συμβουλίου, της 29ης Μαΐου 2000, περί των διαδικασιών αφερεγγυότητας (ΕΕ L 160, σ. 1, στο εξής: κανονισμός).

2 Η αίτηση αυτή υποβλήθηκε στο πλαίσιο της εκδικάσεως αιτήσεως αναιρέσεως την οποία άσκησε η S. Staubitz-Schreiber (στο εξής: αιτούσα της κύριας δίκης) ενώπιον του Bundesgerichtshof, κατόπιν της απορρίψεως της αιτήσεώς της περί κινήσεως διαδικασίας αφερεγγυότητας («Insolvenzverfahren») διαδοχικώς από το Amtsgericht (Insolvenzgericht) του Wuppertal και, κατόπιν εφέσεως, από το Landgericht Wuppertal.

Το νομικό πλαίσιο

3 Σύμφωνα με την τέταρτη και την έκτη αιτιολογική σκέψη του, ο κανονισμός θέτει κανόνες δικαιοδοσίας, αφενός, για την κίνηση διαδικασιών αφερεγγυότητας με αποτελέσματα υπερβαίνοντα τα εθνικά σύνορα και, αφετέρου, για την έκδοση δικαστικών αποφάσεων που απορρέουν άμεσα από τις διαδικασίες αφερεγγυότητας και έχουν στενή σχέση με αυτές. Περιλαμβάνει επίσης διατάξεις οι οποίες διέπουν την αναγνώριση των δικαστικών αυτών αποφάσεων και το εφαρμοστέο δίκαιο, ενώ ο σκοπός του συνίσταται ιδίως στο να μην εξωθούνται τα μέρη σε μεταφορά των περιουσιακών τους στοιχείων ή των νομικών τους διαφορών από το ένα κράτος στο άλλο προς βελτίωση της νομικής τους θέσεως.

4 Από τη δωδέκατη αιτιολογική σκέψη του κανονισμού συνάγεται ότι η κύρια διαδικασία αφερεγγυότητας αρχίζει στο κράτος μέλος όπου βρίσκεται το κέντρο των κύριων συμφερόντων του οφειλέτη. Η διαδικασία αυτή είναι γενικής εφαρμογής και σκοπεί καταρχήν στο να συμπεριλάβει όλα τα περιουσιακά στοιχεία του οφειλέτη, με την επιφύλαξη ιδίως της ενάρξεως παράλληλων δευτερευουσών διαδικασιών στο κράτος ή στα κράτη μέλη όπου έχει εγκατάσταση ο οφειλέτης, τα αποτελέσματα των οποίων περιορίζονται στα περιουσιακά στοιχεία που βρίσκονται στο κράτος ή στα κράτη αυτά.

5 Ο κανονισμός ισχύει, σύμφωνα με το άρθρο 1, παράγραφος 1, αυτού, υπό την επιφύλαξη των απαριθμούμενων στην παράγραφο 2 αυτού ειδικών περιπτώσεων «για όλες τις συλλογικές διαδικασίες οι οποίες προϋποθέτουν την αφερεγγυότητα του οφειλέτη, συνεπάγονται τη μερική ή ολική πτωχευτική του απαλλοτρίωση και το διορισμό συνδίκου».

6 Το άρθρο 2 του κανονισμού ορίζει ότι:

«α) ως "διαδικασίες αφερεγγυότητας", νοούνται οι συλλογικές διαδικασίες οι εμπίπτουσες στο άρθρο 1 παράγραφος 1, και απαριθμούμενες στο παράρτημα Α·

[...]

δ) ως "δικαστήριο", νοείται δικαστική ή άλλη αρμόδια αρχή κράτους μέλους νομιμοποιούμενη να κηρύσσει την έναρξη της διαδικασίας αφερεγγυότητας ή να λαμβάνει αποφάσεις κατά τη διάρκειά της·

ε) ως "απόφαση", περί έναρξης διαδικασίας αφερεγγυότητας ή περί διορισμού συνδίκου, νοείται η απόφαση δικαστηρίου νομιμοποιούμενου να κηρύσσει την έναρξη τέτοιας διαδικασίας ή να διορίζει σύνδικο·

στ) ως "χρόνος ενάρξεως της διαδικασίας", νοείται το χρονικό σημείο κατά το οποίο αρχίζει να παράγει αποτελέσματα η περί ενάρξεως απόφαση, είτε υπόκειται σε ένδικα μέσα είτε όχι·

[...]»

7 Το άρθρο 3 του κανονισμού θεσπίζει τους εξής κανόνες σε σχέση με τη διεθνή δικαιοδοσία:

«1. Αρμόδια για την έναρξη της διαδικασίας αφερεγγυότητας είναι τα δικαστήρια του κράτους μέλους στο οποίο βρίσκεται το κέντρο των κύριων συμφερόντων του οφειλέτη. Για τις εταιρείες και τα νομικά πρόσωπα τεκμαίρεται, μέχρις αποδείξεως του εναντίου, ότι κέντρο των κύριων συμφερόντων είναι ο τόπος της καταστατικής έδρας.

2. Όταν το κέντρο των κύριων συμφερόντων του οφειλέτη ευρίσκεται σε κράτος μέλος, τα δικαστήρια άλλου κράτους μέλους είναι αρμόδια για την έναρξη διαδικασίας αφερεγγυότητας, κατ' αυτού, μόνον εάν έχει εκεί εγκατάσταση. Η διαδικασία αυτή παράγει αποτελέσματα μόνον έναντι των περιουσιακών στοιχείων του οφειλέτη που βρίσκονται στο συγκεκριμένο κράτος μέλος.

3. Όταν αρχίσει διαδικασία αφερεγγυότητας, κατ' εφαρμογή της παραγράφου 1, τυχόν μεταγενέστερες διαδικασίες αφερεγγυότητας που αρχίζουν κατ' εφαρμογή της παραγράφου 2 είναι δευτερεύουσες και συνιστούν υποχρεωτικώς διαδικασίες εκκαθάρισης.

4. Τοπική διαδικασία αφερεγγυότητας βάσει της παραγράφου 2 χωρεί πριν από την έναρξη μιας κύριας διαδικασίας αφερεγγυότητας σύμφωνα με την παράγραφο 1, μόνον:

α) όταν είναι αδύνατο να αρχίσει διαδικασία αφερεγγυότητας κατά την παράγραφο 1 ως εκ των προϋποθέσεων που θέτει η νομοθεσία του κράτους μέλους όπου βρίσκεται το κέντρο των κύριων συμφερόντων του οφειλέτη,

ή

β) όταν την έναρξη της τοπικής διαδικασίας αφερεγγυότητας ζητάει πιστωτής του οποίου η κατοικία, η συνήθης διαμονή ή η έδρα ευρίσκεται στο κράτος μέλος στο οποίο ευρίσκεται η συγκεκριμένη εγκατάσταση, ή πιστωτής του οποίου η απαίτηση εγεννήθη κατά την εκμετάλλευση της εγκατάστασης αυτής.»

8 Το άρθρο 4, παράγραφος 1, του κανονισμού καθορίζει ως δίκαιο εφαρμοστέο επί της διαδικασίας αφερεγγυότητας και των αποτελεσμάτων της «το δίκαιο του κράτους μέλους έναρξης της διαδικασίας, κατωτέρω καλουμένου "κράτος έναρξης"» Ωστόσο, τα άρθρα 5 έως 15 του κανονισμού προβλέπουν διάφορες εξαιρέσεις από την αρχή της εφαρμογής του δικαίου του κράτους μέλους.

9 Δυνάμει του άρθρου 16, παράγραφος 1, του κανονισμού, «[η] κήρυξη της έναρξης μιας διαδικασίας αφερεγγυότητας από τα κατ' άρθρο 3 αρμόδια δικαστήρια κράτους μέλους αναγνωρίζεται στο έδαφος όλων των άλλων κρατών μελών μόλις αρχίσει να παράγει τα αποτελέσματά της στο κράτος έναρξης. Ο κανόνας αυτός ισχύει επίσης και αν, ως εκ της ιδιότητας του οφειλέτη, είναι αδύνατη στα υπόλοιπα κράτη μέλη η κατ' αυτού έναρξη διαδικασίας αφερεγγυότητας».

10 Σύμφωνα με το άρθρο 17, παράγραφος 1, του κανονισμού, «[η] απόφαση έναρξης διαδικασίας του άρθρου 3, παράγραφος 1, παράγει άνευ ετέρου σε κάθε άλλο κράτος μέλος τα αποτελέσματα που ορίζει το δίκαιο του κράτους έναρξης, εφόσον ο παρών κανονισμός δεν προβλέπει άλλως και ενόσω δεν έχει κινηθεί σ' αυτό το άλλο κράτος μέλος καμία άλλη διαδικασία του άρθρου 3, παράγραφος 2».

11 Το άρθρο 38 του κανονισμού προβλέπει ότι «[ο] προσωρινός σύνδικος ο διοριζόμενος από δικαστήριο κράτους μέλους αρμόδιο βάσει του άρθρου 3 παράγραφος 1, με σκοπό τη συντήρηση της περιουσίας του οφειλέτη, νομιμοποιείται να ζητήσει, για το διάστημα από την κατάθεση της αιτήσεως ενάρξεως διαδικασίας αφερεγγυότητας μέχρι την έκδοση της σχετικής απόφασης, τη λήψη οιουδήποτε μέτρου συντήρησης και προστασίας της περιουσίας του οφειλέτη που ευρίσκεται σε άλλο κράτος μέλος, κατά το δίκαιο του κράτους αυτού».

12 Ως μεταβατική ρύθμιση το άρθρο 43 του κανονισμού προβλέπει, υπό τον τίτλο «Χρονική ισχύς»:

«Ο παρών κανονισμός εφαρμόζεται μόνο στις διαδικασίες αφερεγγυότητας που άρχισαν μετά την έναρξη ισχύος του. Οι πράξεις που διενεργήθηκαν από τον οφειλέτη πριν από την έναρξη ισχύος του παρόντος κανονισμού, εξακολουθούν να διέπονται από το εφαρμοστέο τη στιγμή που διενεργήθηκαν δίκαιο.»

13 Το άρθρο 44 του κανονισμού προβλέπει επίσης υπό τον τίτλο «Σχέσεις με συμβάσεις»:

«1. Μετά την έναρξη ισχύος του, ο παρών κανονισμός αντικαθιστά, ως προς το ουσιαστικό πεδίο εφαρμογής του, στις σχέσεις μεταξύ κρατών μελών, τις συμβάσεις που έχουν συναφθεί μεταξύ δύο ή περισσοτέρων από τα κράτη αυτά [...].

2. Οι συμβάσεις που αναφέρονται στην παράγραφο 1 συνεχίζουν να παράγουν αποτελέσματα, καθόσον αφορά τις διαδικασίες που άρχισαν πριν από την έναρξη ισχύος του παρόντος κανονισμού.

[...]»

14 Ο κανονισμός τέθηκε σε ισχύ, δυνάμει του άρθρου 47 αυτού, στις 31 Μαΐου 2002. Στο παράρτημα Α αναφέρεται το «Insolvenzverfahren» του γερμανικού δικαίου ως διαδικασία αφερεγγυότητας του άρθρου 2, στοιχείο α΄, του εν λόγω κανονισμού.

Η διαφορά της κύριας δίκης και το προδικαστικό ερώτημα

15 Η αιτούσα της κύριας δίκης κατοικούσε στη Γερμανία, όπου είχε προσωπική επιχείρηση εμπορίας συσκευών και εξαρτημάτων τηλεπικοινωνίας. Διέκοψε τη λειτουργία της εν λόγω επιχειρήσεως το 2001 και στις 6 Δεκεμβρίου 2001 υπέβαλε ενώπιον του Amtsgericht (Insolvenzgericht) του Wuppertal αίτηση κινήσεως διαδικασίας αφερεγγυότητας κατά της περιουσίας της. Την 1η Απριλίου 2002 μετέφερε την κατοικία της στην Ισπανία προκειμένου να διαμένει και να εργάζεται εκεί.

16 Με διάταξη της 10ης Απριλίου 2002 το δικαστήριο αυτό απέρριψε την αίτηση κινήσεως της διαδικασίας αφερεγγυότητας λόγω ελλείψεως περιουσιακών στοιχείων. Η έφεση της αιτούσας της κύριας δίκης κατά της διατάξεως αυτής απορρίφθηκε από το Landgericht Wuppertal με διατάξεις της 14ης Αυγούστου 2002 και της 15ης Οκτωβρίου 2003, με την αιτιολογία ότι τα γερμανικά δικαστήρια δεν είχαν δικαιοδοσία να κινήσουν τη διαδικασία αφερεγγυότητας, σύμφωνα με το άρθρο 3, παράγραφος 1, του κανονισμού, εφόσον το κέντρο των κύριων συμφερόντων της οφειλέτιδας βρισκόταν στην Ισπανία.

17 Η οφειλέτιδα προσέφυγε στο Bundesgerichtshof ζητώντας την αναίρεση των προαναφερθεισών διατάξεων και την αναπομπή της υποθέσεως στο Landgericht Wuppertal. Υποστηρίζει ότι το ζήτημα της διεθνούς δικαιοδοσίας έπρεπε να εξεταστεί ενόψει της καταστάσεως που ίσχυε κατά τον χρόνο υποβολής της αιτήσεως κινήσεως της διαδικασίας αφερεγγυότητας, δηλαδή, στην προκειμένη περίπτωση, λαμβανομένου υπόψη του γεγονότος ότι τον Δεκέμβριο του 2001 είχε την κατοικία της στη Γερμανία.

18 Το αιτούν δικαστήριο επισημαίνει καταρχάς ότι η υπόθεση της κύριας δίκης που εκκρεμεί ενώπιόν του εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής του κανονισμού, βάσει των άρθρων 43 και 44, παράγραφος 2, αυτού, εφόσον πριν από την έναρξη ισχύος του εν λόγω κανονισμού, στις 31 Μαΐου 2002, δεν είχε εκδοθεί απόφαση διατάσσουσα την έναρξη διαδικασίας αφερεγγυότητας.

19 Το εν λόγω δικαστήριο επισημαίνει, εν συνεχεία, ότι η αιτούσα της κύριας δίκης μετέφερε το κέντρο των κύριων συμφερόντων της στην Ισπανία αφού ζήτησε την κίνηση διαδικασίας αφερεγγυότητας στη Γερμανία, αλλά πριν την έναρξη της διαδικασίας αυτής και την επέλευση των αποτελεσμάτων της σύμφωνα με τη γερμανική νομοθεσία.

20 Στο πλαίσιο αυτό, το Bundesgerichtshof αποφάσισε να αναστείλει την ενώπιόν του διαδικασία και να υποβάλει στο Δικαστήριο το ακόλουθο προδικαστικό ερώτημα:

«Παραμένει το δικαστήριο του κράτους μέλους όπου υποβλήθηκε η αίτηση κινήσεως της διαδικασίας αφερεγγυότητας αρμόδιο για την απόφαση περί κινήσεως της διαδικασίας αυτής, όταν ο οφειλέτης, μετά την υποβολή της αιτήσεως, αλλά πριν από την κίνηση της διαδικασίας, μεταφέρει το κέντρο των κύριων συμφερόντων του στο έδαφος άλλου κράτους μέλους, ή είναι πλέον αρμόδιο το δικαστήριο του άλλου κράτους μέλους;»

Επί του προδικαστικού ερωτήματος

21 Το άρθρο 43, πρώτη περίοδος, του κανονισμού θέτει την αρχή που διέπει τους όρους χρονικής ισχύος του εν λόγω κανονισμού. Η διάταξη αυτή πρέπει να ερμηνεύεται υπό την έννοια ότι ο κανονισμός εφαρμόζεται εφόσον δεν έχει ληφθεί απόφαση περί κινήσεως της διαδικασίας αφερεγγυότητας πριν από τη θέση της σε

ισχύ στις 31 Μαΐου 2002, έστω κι αν η αίτηση περί κινήσεως της διαδικασίας αφερεγγυότητας είναι προγενέστερη της ημερομηνίας αυτής. Τούτο συμβαίνει στην προκειμένη περίπτωση, διότι η αίτηση της οφειλέτιδας υποβλήθηκε στις 6 Δεκεμβρίου 2001 και δεν είχε ληφθεί απόφαση περί κινήσεως διαδικασίας αφερεγγυότητας πριν από τις 31 Μαΐου 2002.

22 Επομένως, στην υπόθεση της κύριας δίκης, το αιτούν δικαστήριο πρέπει να διερευνήσει αν έχει δικαιοδοσία υπό το πρίσμα του άρθρου 3, παράγραφος 1, του κανονισμού.

23 Η διάταξη αυτή, στην οποία προβλέπεται ότι αρμόδια για την έναρξη της διαδικασίας αφερεγγυότητας είναι τα δικαστήρια του κράτους μέλους στο οποίο βρίσκεται το κέντρο των κύριων συμφερόντων του οφειλέτη, δεν διευκρινίζει αν το αρχικώς επιληφθέν δικαστήριο εξακολουθεί να έχει δικαιοδοσία όταν ο οφειλέτης έχει μεταφέρει το κέντρο των κύριων συμφερόντων του, κατόπιν της υποβολής της αιτήσεως κινήσεως της διαδικασίας, αλλά πριν από τη σχετική απόφαση.

24 Εντούτοις, η εκ του λόγου αυτού μεταφορά δικαιοδοσίας από το αρχικώς επιληφθέν δικαστήριο σε δικαστήριο άλλου κράτους μέλους θα αντέβαινε προς τους σκοπούς του κανονισμού.

25 Συγκεκριμένα, στην τέταρτη αιτιολογική σκέψη του τελευταίου, ο κοινοτικός νομοθέτης δηλώνει την πρόθεσή του να αποτρέψει την εξώθηση των μερών σε μεταφορά των περιουσιακών τους στοιχείων ή των νομικών τους διαφορών από το ένα κράτος μέλος στο άλλο προς βελτίωση της νομικής τους θέσεως. Ο σκοπός αυτός δεν θα επιτυγχανόταν αν, μεταξύ της υποβολής της αιτήσεως περί κινήσεως της διαδικασίας και της αποφάσεως περί κινήσεώς της, ο οφειλέτης είχε τη δυνατότητα να μεταφέρει το κέντρο των κύριων συμφερόντων του σε άλλο κράτος μέλος και κατά τον τρόπο αυτό να καθορίσει το δικαστήριο που έχει δικαιοδοσία και το εφαρμοστέο δίκαιο.

26 Μια τέτοια μεταφορά δικαιοδοσίας θα αντέβαινε επίσης προς τον δηλούμενο στη δεύτερη και στην όγδοη αιτιολογική σκέψη του κανονισμού σκοπό της αποτελεσματικής, βελτιωμένης και ταχύτερης λειτουργίας των διασυνοριακών διαδικασιών, καθόσον θα εξανάγκαζε τους πιστωτές σε συνεχή δίωξη του οφειλέτη, οπουδήποτε εκείνος έκρινε σκόπιμο να εγκατασταθεί κατά τρόπο περισσότερο ή λιγότερο οριστικό, και στην πράξη θα ενείχε τον κίνδυνο διαιωνίσεως της διαδικασίας.

27 Επιπλέον, η διατήρηση της δικαιοδοσίας του αρχικού δικαστηρίου παρέχει περισσότερη νομική ασφάλεια στους πιστωτές, οι οποίοι έχουν εκτιμήσει τους κινδύνους που διατρέχουν σε περίπτωση αφερεγγυότητας του οφειλέτη με βάση το πού βρισκόταν το κέντρο των κύριων συμφερόντων του κατά τον χρόνο της συνάψεως εννόμων σχέσεων με αυτόν.

28 Η γενική εφαρμογή της κύριας διαδικασίας αφερεγγυότητας, η έναρξη, ενδεχομένως, δευτερευουσών διαδικασιών, καθώς και η δυνατότητα του προσωρινού συνδίκου που διορίζεται από το αρχικώς επιληφθέν δικαστήριο να ζητήσει τη λήψη μέτρων συντηρήσεως ή προστασίας της ευρισκόμενης σε άλλο κράτος μέλος περιουσίας του οφειλέτη, συνιστούν άλλωστε σημαντικές εγγυήσεις για τους πιστωτές, οι οποίες εξασφαλίζουν πληρέστατη κάλυψη των περιουσιακών στοιχείων του οφειλέτη, ιδίως όταν αυτός έχει μεταφέρει το κέντρο των κύριων συμφερόντων του μετά την υποβολή αιτήσεως ενάρξεως της διαδικασίας, αλλά πριν την έναρξη της.

29 Επομένως, στο αιτούν δικαστήριο πρέπει να δοθεί η απάντηση ότι το άρθρο 3, παράγραφος 1, του κανονισμού πρέπει να ερμηνεύεται υπό την έννοια ότι το δικαστήριο του κράτους μέλους στο έδαφος του οποίου βρίσκεται το κέντρο των κύριων συμφερόντων του οφειλέτη κατά τον χρόνο κατά τον οποίο ο τελευταίος υποβάλλει αίτηση κινήσεως της διαδικασίας αφερεγγυότητας εξακολουθεί να έχει δικαιοδοσία κινήσεως της εν λόγω διαδικασίας στην περίπτωση κατά την οποία ο εν λόγω οφειλέτης μεταφέρει το κέντρο των κύριων συμφερόντων του στο έδαφος άλλου κράτους μέλους μετά την υποβολή της αιτήσεως, αλλά πριν από την κίνηση της διαδικασίας.

Επί των δικαστικών εξόδων

30 Δεδομένου ότι η διαδικασία έχει ως προς τους διαδίκους της κύριας δίκης τον χαρακτήρα παρεμπίπτοντος που ανέκυψε ενώπιον του εθνικού δικαστηρίου, σε αυτό εναπόκειται να αποφανθεί επί των εξόδων. Τα έξοδα στα οποία υποβλήθηκαν όσοι κατέθεσαν παρατηρήσεις στο Δικαστήριο, πλην των ως άνω διαδίκων, δεν αποδίδονται.

Για τους λόγους αυτούς, το Δικαστήριο (τμήμα μείζονος συνθέσεως) αποφαίνεται:

Το άρθρο 3, παράγραφος 1, του κανονισμού (ΕΚ) 1346/2000 του Συμβουλίου, της 29ης Μαΐου 2000, περί των διαδικασιών αφερεγγυότητας, πρέπει να ερμηνεύεται υπό την έννοια ότι το δικαστήριο του κράτους μέλους στο έδαφος του οποίου βρίσκεται το κέντρο των κύριων συμφερόντων του οφειλέτη κατά τον χρόνο κατά τον οποίο ο οφειλέτης υποβάλλει αίτηση κινήσεως της διαδικασίας αφερεγγυότητας εξακολουθεί να έχει δικαιοδοσία κινήσεως της εν λόγω διαδικασίας στην περίπτωση κατά την οποία ο εν λόγω οφειλέτης μεταφέρει το κέντρο των κύριων συμφερόντων του στο έδαφος άλλου κράτους μέλους μετά την υποβολή της αιτήσεως, αλλά πριν από την κίνηση της διαδικασίας.

(υπογραφές)